

KUUELEWA UFALME WA KIROHO WA MUNGU

Ufalme katika Unabii

Ufalme wa Kiroho

Mwanzo wa Ufalme

Yesu – Mfalme & Kuhani

Ufalme Usio na Mwisho

Maswali & Majibu

Katika kielelezo cha sala yake, Yesu alisema: “Ufalme wako uje” (Mathayo 6:9). Maelfu ya watu wamekuwa wakiyatamka maneno haya kwa kuyarudia-rudia. Watu wengi wanadhani ufalme haujawasili bado.

Kuna mkanganyiko mwingi kuhusiana na ufalme wa Mungu, ni vema basi tukairuhusu Biblia itueleze alichomaanisha Mungu kwa habari ya ufalme wake.

Mungu alipanga ni jinsi gani ufalme wake ungekuwa kabla ya kuanzishwa kwake.

Ufalme katika Unabii

Vitu vingi katika Agano la Kale vilikuwa vya *kimwili* vikitumika kama kivuli cha mambo yajayo ya *kiroho* ya Agano Jipy. Kwa mfano, dhabihu za wanyama chini ya Sheria ya Musa, zilitumika kama kivuli cha dhabihu ijayo ya Yesu. Ndio maana Yohana alisema haya kwa habari ya Bwana: “Tazama, Mwanakondoo wa Mungu” (Yohana 1:29).

Wana wa Israeli, baada ya kipindi cha waamuzi, waliomba mfalme. Wafalme wao wa kwanza watatu walikuwa Sauli, Daudi na Sulemani. Ingawa Daudi alikosea, lakini alikuwa na moyo uliompendeza Mungu (taz. 1 Samweli 13:14). Kati ya wafalme hao watatu, Daudi ndiye mfalme aliyedhihirisha kujitoa kwa Mungu kwa moyo wake wote.

Ufalme na utawala halisi wa Daudi katika Agano la Kale, ulikuwa kivuli cha ufalme wa kiroho mkubwa zaidi ujao.

“Maana kwa ajili yetu mtoto amezaliwa, Tumepewa mtoto mwanamume; Na uweza wa kifalme utakuwa begani mwake; Naye ataitwa jina lake, Mshauri wa ajabu, Mungu mwenye nguvu, Baba wa milele, Mfalme wa amani” (Isaya 9:6).

Nabii Isaya alivuviwa na Mungu kuyanena maneno haya zaidi ya miaka 700 kabla ya Kristo kuzaliwa! Angalia fungu hili linatueleza kwamba “Uweza wa kifalme utakuwa begani mwake.” Hili linamaana gani? Angepewa nafasi ya madaraka ya kuongoza. Tungependa kuujua zaidi utawala huu wa Yesu. Mstari unaofuata unabainisha zaidi.

“Maongeo ya enzi yake na amani hayatakuwa na mwisho kamwe, katika kiti cha enzi cha Daudi na ufalme wake; kuuthibitisha kwa hukumu na kwa haki, tangu sasa na hata milele. Wivu wa Bwana wa majeshi ndio utakaotenda hayo” (Isaya 9:7).

Yesu angetawala juu ya serikali yake “Katika kiti cha enzi cha Daudi na ufalme wake.” Kumbuka, dhana nyingi katika Agano la Kale zilikuwa maandalizi kwa ajili ya mambo halisi ya *kiroho* ya Agano Jipy. Unaposoma unabii huu, ukielezea Masihi kuketi juu ya “kiti cha enzi cha ufalme wa Daudi,” watu wengi *wanadhani* kwamba huo ungekuwa sawa tu na ufalme ule wa Daudi. Kwa hiyo, wengi wanautazamia ufalme wa kimwili, wa kidunia.

Lakini Yesu mwenyewe alifafanua juu ya ufalme wake – “Ufalme wangu si wa dunia hii” (Yohana 18:36). Ufalme wa Daudi ulitumika kama kivuli cha ufalme mkubwa zaidi ujao wa kiroho wa Kristo.

Nabii Danieli pia alitabiri juu ya kuja kwa ufalme wa Masihi. Kupitia ndoto ya Nebukadreza na tafsiri, muda wote wa kuwasili ulibainishwa. Maono ya mfalme kuhusiana na “sanamu kubwa” (Danieli 2:31), iliyogawanyika katika sehemu tofauti nne, zikiwakilisha falme nne tofauti duniani. Ufalme wa kwanza ulikuwa wa Babeli, ungefutiwa na Umedi na Uajemi, wa tatu ungekuwa himaya ya Uyunani, na ufalme wenye nguvu wa nne ungekuwa wa Rumi. Soma Danieli 2:36-40.

Katika kipindi cha Himaya ya Rumi (ufalme wa nne) ungeanzishwa ufalme maalumu.

“Na katika siku za wafalme hao Mungu wa mbinguni atausimamisha ufalme ambao hautaangamizwa milele...” (Danieli 2:44).

Falme za kidunia huibuka na kuanguka, lakini ufalme huu “utasimama milele (Danieli 2:44). Unabii huu unaonesha kuja kwa ufalme wa *kiroho* wa Mungu.

Unabii huu unabainisha kwamba ufalme wa Mungu ungesimamishwa kipindi cha Ufalme wa Rumi. Msitari huu unasema kwamba “katika siku za wafalme hao,” *nyakati* hizo Mungu “angesimamisha ufalme” (Danieli 2:44). Muktadha unaonesha kwamba siku hizo ni za ufalme wa nne, ambapo ni zama za utawala wa Rumi.

Hakika ufalme wa kiroho wa Kristo ulianzishwa siku za ufalme wa Rumi. Kwa mfano, tunajifunza kwamba baadhi ya watu katika mji wa Kolosai walihamishwa na kuingizwa “katika ufalme wa Mwana wa pendo lake” (Wakolosai 1:13). Yesu mwenyewe alinena habari za kuingia ndani ya ufalme kwa kuzaliwa mara ya pili (Yohana 3:5).

Ufalme ni wa Kiroho

Kwa wengi somo hili ni gumu kueleweka. Mara nyingi tunahitimisha mambo kimwili. Ebu chunguza mifano hii michache.

- Nikodemus. Soma Yohana 3:1-5. Yesu alizungumzia habari za kuzaliwa mara ya pili. Lakini mtu huyo ghafla akamwaza mama yake mzazi na hali ya kuzaliwa kimwili tena (mst. 4). Lakini, Yesu alikuwa akizungumzia ubatizo kuzaliwa kiroho!
- Mwanamke Msamaria. Soma Yohana 4:13-15. Yesu alinena habari za maji yaongozayo katika uzima wa milele. Mwanamke alikuwa akiwaza juu ya maji halisi na akataka asirejee tena hapo kuchota maji. Lakini, Yesu alikuwa akizungumzia habari ya maji ya *kiroho* maneno yake yaletayo uzima.
- Mitume. Soma Matendo 1:6. Yohana alihubiri kwamba: “Ufalme wa mbinguni umekaribia” (Mathayo 3:2). Yesu alinena mifano mingi iliyohusu ufalme ujayo. Lakini hata baada ya ufufuo wa Bwana, mitume waliuliza: “Je! Bwana, wakati huu ndipo unapowerudishia Israeli ufalme? (Matendo 1:6). Angalia neno walilolitumia – “unapowerudishia.” Bila kujua walidhani kwamba ufalme ungesimamishwa duniani tena kwa ajili ya Wayahudi. Lakini, Yesu alikuwa akipanga kuja kwa Roho Mtakatifu na kufunua njia ya watu kuingia katika ufalme wa kiroho.

Hata leo watu wengi wanafanya makosa yayo hayo ya mitume – wakidhani ufalme wa Mungu ungekuwa wa kimwili.

Ufalme wa Kristo una sifa mbili kuu – (1) Mfalme, na (2) raia.

- Yesu Ndiye Mfalme
Baba “alipomfufua katika wafu, akamweka mkono wake wa kuume katika ulimwengu wa *roho*” (Waefeso 1:20). “Kristo aliko, ameketi mkono wa kuume wa Mungu” (Wakolosai 3:1). Hivi sasa Yesu anatawala katika ufalme wake!

- Ufalme wake

Wanaojifunza na kuitii injili ya Agano Jipyä huhamishwa na kuingizwa “katika ufalme” (Wakolosai 1:13). Mtume Yohana alikuwa ndani ya “ufalme” (Ufunuo 1:9). Wakristo karne ya kwanza walikuwa ndani ya ufalme wa Kristo wa kiroho, hawakuwa wakingojea siku zijazo utawala wa Yesu!

Watu wa Mungu wametajwa kwa njia mbalimbali katika Agano Jipyä. Hapa kuna mifano minne.

- Mfalme and ufalme ni taswira moja tu iliyotumika.
- Kichwa ni Yesu – mwili unaundwa na Wakristo. Soma Wakolosai 1:18. Angalia kwamba mwili umeitwa pia kanisa.
- Mawe yaliyo hai yanajenga nyumba ya kiroho. Soma 1 Petro 2:5.
- “Nyumba ya Mungu” ni “kanisa la Mungu aliye hai.” Soma 1 Timotheo 3:15.

Katika hotuba yake Petro alifafanua asili ya ufalme wa Mungu wa kiroho. Soma Matendo 2:29-36.

“Mungu amemwapia kwa kiapo ya kwamba katika uzao wa viuno vyake atamketisha *mmoja* katika kiti chake [cha Daudi] cha enzi” (Matendo 2:30). Je! ina maana kwamba Yesu angeketi katika kiti halisi cha enzi Yerusalem? Hapana! Petro alifafanua zaidi.

Unabii ilitaja habari za “kufufuka kwake Kristo” Matendo 2:31). “Maana Daudi hakupanda mbinguni” bali Yesu alipanda mbinguni na kuketi mkono wa “kuume” wa Baba (Matendo 2:34). Utawala wa Yesu ni wa mbinguni siyo duniani!

Paulo alipowaandikia Wakristo wa Korintho, Kristo alikuwa tayari akitawala ufalme wake. Soma 1 Wakorintho 15:25. Zingatia kwamba kirai “lazima atawale” ni katika njeo ikionesh – Sharti atawale daima hadi atakapowaweka maadui zake wote chini ya miguu yake! Williams anafsiri hivi mstari huu: “Hana budi kutawala daima hata awaweke adui zake chini ya miguu yake.”

Kuanzishwa kwa Ufalme

Tumeona tayari katika unabii kwamba Mungu alikuwa akiuandaa ufalme. Unabii wa Danieli ulibainisha wazi ungeanzishwa siku za utawala wa Rumi.

Kutokana na Yohana mbatizaji kuwasili, ufalme wa Mungu ulijongea – “ulikaribia” (Mathayo 3:2). Mahubiri ya Yesu yalijikita juu ya habari za kuja kwa ufalme.

- “Heri walio maskini wa roho: maana ufalme wa mbinguni ni wao” (Mathayo 5:3).
- Bwana alinena mifano mingi kwa habari ya “ufalme wa mbinguni” (Mathayo 13:24, 31, 44, 45, 47).
- Yesu aliahidi kujenga “kanisa” lake pamoja na kutoa ufunguo wa “ufalme wa mbinguni” (Mathayo 16:18, 19). Zingatia kwamba katika muktadha huu ametaja “kanisa” na “ufalme” kwa kubadilishana.

Siku zilikuwa zikikaribia ili ufalme uanze. Himaya ya Rumi ilikuwa ikitawala, sawa kabisa na jinsi awali alivyotabiri Danieli, Yohana alidai “umekaribia,” na Yesu alifundisha mara nyingi habari hizi.

Kisha Bwana wetu akabainisha waziwazi muda wa kuanzishwa kwake kwa kauli hii.

“Akawaambia, Amini, nawaaambia, pana watu katika hawa wasimamao hapa, ambao hawataonja mauti kabisa, hata watakapouona ufalme wa Mungu umekuja kwa nguvu” (Marko 9:1).

Kirai “kuonja mauti” ni tafsida ya kufa. Baadhi ya watu hao, waliomsikia Yesu akisema, wasingekufa hadi washuhudie ufalme ukija. Kwa hiyo, muda wa kuwasili kwa ufalme ungeonekana dhahiri kwa baadhi ya watu waliokuwa hai karne ya kwanza.

Yesu alionesa kwamba ufalme ungekuja “kwa nguvu” (Marko 9:1). Mara baada ya Yesu kufufuka, aliwaambia mitume wake wangepokea “nguvu” akisha “kuwajilia juu yao Roho Mtakatifu” (Matendo 1:8).

Ukisoma Matendo 2 huonesha ujio wa Roho Mtakatifu, kisha Mitume wakahubiri ujumbe wa wokovu. Takribani watu 3,000 walitii amri ya toba na ubatizo kwa ajili ya ondoleo la dhambi (Matendo 2:38, 41). “Walizaliwa mara ya pili” ili kutimiza masharti ambayo Yesu alisema kwamba yangemfanya mtu “aingie” katika ufalme (Yohana 3:3, 5).

Kwa hiyo, ufalme wa Mungu ulianza Jumapili asubuhi mwaka 33 B.K. katika mji wa Yerusalem. Na hivyo ndivyo Yesu alivyotangulia kusema. Alitabiri kwamba: “watahubiriwa kwa jina lake habari ya toba na ondoleo la dhambi, kuanza tangu Yerusalem” (Luka 24:47)! Ufalme wa Bwana ulianzia Yerusalem.

Yesu – Mfalme na Kuhani

Mipango ya Mungu ni kamili! Aliuelezea kwa kina ufalme miaka mingi kabla ya kuanzishwa. Maandiko yanamtaja Masihi kuwa ni “Shina” (taz. Zekaria 6:12).

“...ye ye atalijenga hekalu la BWANA; naye atauchukua huo utukufu; ataketi akimiliki katika kiti chake cha enzi; na kutakuwa na kuhani katika kiti chake cha enzi...” (Zekaria 6:13).

Masihi alitabiriwa kuwa mfalme na kuhani wakati uo huo! Chunguza kwa makini maana ya Yesu kuwa mfalme na kuhani wakati mmoja.

- Wakristo wanaye “kuhani mkuu,...Yesu Mwana wa Mungu,...” (Waebrania 4:14).
- “Tunaye kuhani mkuu wa namna hii, aliyeketi mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha Ukuu mbinguni” (Waebrania 8:1).

Tangu hapo Yesu anatumika akiwa Kuhani Mkoo kadhalika anatawala akiwa Mfalme.

Mfumo wa kale wa Musa uliagiza makuhani wateuliwe toka kabilal la Lawi, na wafalme waliteuliwa toka kabilal la Yuda. Kama Agano la Musa lingekuwa na mamlaka leo, Yesu asingestahili kuwa kuhani. “Maana ni dhahiri kwamba Bwana wetu alitoka katika Yuda, kabilal ambayo Musa hakunena neno lo lote juu yake katika mambo ya ukuhani” (Waebrania 7:14).

Kwa hiyo, ukuhani mkuu wa Yesu unazingatia Agano Jipyaa na wala si Sheria ya Musa. “Maana ukuhani ule ukibadilika, hapana budi sheria nayo ibadilike” (Waebrania 7:12).

Ufalme wa Milele

Maandiko yanatufundisha waziwazi kwamba Yesu anatawala ufalme wake sasa. Ufalme unazidi kuongezeka kadiri watu wanavyofundishwa, wanavyotii injili, na kuwa raia wa ufalme wake. Kabla ya Yesu kuangana na wanafunzi wake, aliwaagiza kwenda “kuwafanya mataifa yote kuwa wanafunzi” (Mathayo 28:19). Huduma hii ya kufundisha ilitakiwa iwe endelevu, na Bwana aliahidi kuwa nasi “hata ukamilifu wa dahari” (Mathayo 28:20).

Basi hatima ya ufalme itakuwaje siku za mwisho?

“*Hapo ndipo mwisho, atakapompa Mungu Baba ufalme wake; atakapobatilisha utawala wote, na mamlaka yote, na nguvu*” (1 Wakorintho 15:24).

Ufalme (taifa) litakabidhiwa kwa Baba mbinguni!

Sura ya kumi na tano ya Wakorintho wa kwanza inajadili siku ya ufuluo. Itakapofika siku hiyo, ufalme, ambao sasa upo, atakabidhiwa Mungu Baba mbinguni. Linalosikitisha, waalimu wengi walipotoka huwaeleza watu kinyume – kwamba siku hiyo ikifika ufalme utaanzishwa hapa duniani. Hilo si sahihi kabisa!

Maana Wakristo watakaodumu wakiwa raia waadilifu katika ufalme (kanisa), watafurahia kukaribishwa mbele za Mungu.

“Kwa hiyo ndugu, jitahidini zaidi kufanya imara kuitwa kwenu na uteule wenu; maana mkitenda hayo hamtajikwaa kamwe. Maana hivi mtaruzukiwa kwa ukarimu kuingia katika ufalme wa milele wa Bwana wetu, Mwokozi wetu Yesu Kristo” (2 Petro 1:10, 11).

Tunaifurahia dhabihu ya Yesu, alilipa damu yake kwa ajili ya dhambi zetu. “na kutufanya kuwa ufalme, na makuhani kwa Mungu, naye ni Baba yake” (Ufunuo 1:6).

“Basi kwa kuwa tunapokea ufalme usioweza kutetemeshwa, na mwe na neema, ambayo kwa hiyo tumtolee Mungu ibada ya kumpendeza, pamoja na unyenyekevu na kicho” (Waebrania 12:28).

Watoto wa Mungu wanaamuriwa kumtolea Mungu ibada inayompendeza. Wakristo hawawezi kuishi maisha ya dhambi na kutarajia kuwa na nafasi katika ufalme utakakabidhiwa mbinguni.

“Mwana wa Adamu atawatuma malaika zake, nao watakusanya kutoka katika ufalme wake machukizo yote, na hao watendao maasi, na kuwatupa katika tanuru ya moto, ndiko kutakuwa kilio na kusaga meno” (Mathayo 13:41, 42).

Je, unatambua thamani kubwa ya ufalme wa Bwana? Hapo ndipo mahali pekee penye wokovu. Ufalme unaundwa na watu ambao kwa hiari wamekubali kuacha mapenzi yao na kutenda ya Yesu Mfalme.

“Tena ufalme wa mbinguni umefanana na hazina iliyositirika katika shamba; ambayo mtu alipoiona, aliificha; na kwa furaha yake akaenda akaiza alivyo navyo vyote, akalinunua shamba lile” (Mathayo 13:44).

Katika mbaazi hii, Yesu anataka tutambue umhimu, kwamba tukijua thamani ya ufalme, tutakuwa tayari kuacha vyote tulivyo navyo, ili tuupate.

Je! uko tayari kutubu dhambi zako, kumkiri Yesu kuwa ni Bwana, kisha kubatizwa upate msamaha wa dhambi zako? Soma Waebrania 11:6; Matendo 2:38; 17:30; Warumi 10:9, 10; Wagalatia 3:26, 27; Wakolosai 1:13.

Maswali & Majibu

Zipo dhana za uongo nyingi sana juu ya ufalme wa Mungu. Mawazo hayo potofu wakati mwagine yanaonekana kuwa sahihi, kwa kuwa watu wengi wanayanapenda. Hata hivyo, makosa yikitajwa mara nyingi, hayageuki kuwa sahihi.

• “Siku za Mwisho” Ni Lini?

Tunasoma ndani ya Biblia habari ya “siku za mwisho” (au “siku zinakuja”). Siku hizo ni lini? Matukio maalumu yalitabiriwa kuhusiana na siku za mwisho.

“Na itakuwa katika siku za mwisho, mlima wa nyumba ya BWANA utawekwa imara juu ya milima, nao utainuliwa juu ya vilima, na mataifa yote watauendea makundi makundi. Na mataifa mengi watakwenda na kusema, Njoni, twende juu mlimani kwa BWANA, nyumbani kwa Mungu wa Yakobo, naye atatufundisha njia zake, nasi tutakwenda katika mapito yake maana katika Sayuni itatoka sheria, na neno la BWANA katika Yerusalem” (Isaya 2:2, 3).

Unabii wa Isaya unaainisha maelezo ya msingi. Mara nyingi lugha ya unabii huzungumzwa kwa picha. Mlima na vilima vinawakilisha serikali – kubwa na ndogo. Mlima (katika umoja) wa Mungu utainuliwa juu ya vilima (katika uwungi) vingine. Serikali ya Mungu ingeanzishwa katika “siku zijazo.”

Nabii anaonesha kwamba “nyumba ya Mungu itaanzishwa” (Isaya 2:2). “Nyumba” hii ya Mungu ni ipi? Agano Jipya linajibu swali hili.

“...nyumba ya Mungu, ambalo ni kanisa la Mungu aliye hai...” (1 Timotheo 3:15).

Unabii wa Isaya unaolenga kuanzishwa “nyumba” ya Mungu, ulikuwa unabii unaohusu kanisa. Kwa hiyo, Isaya alikuwa akitabiri kwamba “nyumba ya Mungu,” inayoitwa pia “kanisa,” ingeanzishwa “siku za mwisho.”

Rejea nyuma katika fungu la Isaya, na kuona kwamba ujumbe huu mpya kwanza “ungetokea” – Yerusalem (Isaya 2:3). Awali mitume walihubiri injili ya Agano Jipya, katika mji wa Yerusalem (Matendo 2). Sawa na ilivyotabiriwa. Ndiyo siku ambayo mitume walipokea Roho Mtakatifu. Nabii Yoeli alitabiri kumwagwa kwa Roho Mtakatifu. Petro alisema:

“...lakini jambo hili ni lile lililonenwa kwa kinywa cha nabii Yoeli: Itakuwa siku za mwisho, asema Mungu, nitawamwagia watu wote Roho yangu...” (Matendo 2:16, 17).

Petro alivuviwa kunukuu unabii huu wa Agano la Kale na kuuthibitisha kwa hicho kilichokuwa kikianzishwa siku hiyo. Tunajifunza kwamba “siku za mwisho” zilianza rasmi mitume walipopewa Roho Mtakatifu. “Siku za mwisho” ni zama za Agano Jipya.

Siku za mwisho zilianza, na zitadumu hadi atakaporejea Bwana.

Sikiliza karipio alilolitoa Yakobo kwa Wakristo waliokuwa wakijilimbikizia mali duniani: “Mmejiwekea akiba katika siku za mwisho” (Yakobo 5:3).

Paulo alimwonya Timotheo juu ya watu wabaya watakaotokea “siku za mwisho” (2 Timotheo 3:1-9). Petro pia anazungumzia kuwepo kwa watu wenye dhihaka “siku za mwisho,” watakaobeza mafundisho yanayohusu hukumu ya mwisho (2 Petro 3:3-7). Siku hizi tunashuhudia watu wabaya na wenye dhihaka.

Kwa hiyo, njia nyepesi kuelezea “siku za mwisho” ni – kipindi cha katikati ya Yesu alipokuja mara ya kwanza hadi ataporejea tena duniani. Kwa maelezo zaidi – ni kipindi tangu kuanza kwa kanisa Yerusalem hadi Bwana atakaporejea mara ya pili. Njia nyingine ya kuelezea ni – tangu ufalme wa Bwana ulipoanzishwa (Matendo 2) hadi atakapokabidhiwa Baba (1 Wakorintho 15:24) siku ya mwisho!

• Ni Upi “Utawala wa miaka 1000” wa Yesu?

Mara nyingi tunasikia kuhusu “milenia” au “utawala wa miaka 1,000.” Neno hili *milenia* lina maanisha *kipindi cha miaka 1,000*. Hata hivyo, idadi kubwa ya watu wanaamini kuwa Yesu, majira fulani baadaye, atarejea duniani na kutawala miaka 1,000. Huo ndio unaoitwa “utawala wa Kristo wa milenia.” Utawala huo, ukidhaniwa utakuwa katika mji halisi wa Yerusalem.

Imani hii sehemu kubwa ni katika *kutolitendea haki* fungu la Ufunuo 20:1-7. Watetezi wa dhana hii ya miaka 1,000, wanaona takwimu za tarakimu hizi kuwa ni nyakati halisi.

Wanafunzi wa Biblia wanapaswa kukumbuka kwamba Kitabu cha Ufunuo kimeandikwa kitamathali. Kitabu kinaanza kikiwataka wasomaji waone ujumbe “aliomwonyesha” (*signified*) Yohana (Ufunuo 1:1). Tunaweza kuona kwamba herufi nne (katika Kiingereza) za awali za neno *signified* ni *sign* (yaani ishara). Ufunuo ulitolewa kwa njia ya *ishara* au *taswira*. Ni makosa makubwa kugeuza ishara kuwa kitu halisi.

Mara nyingi, tunasoma kwamba Yohana “aliona” hivi na vile (Ufunuo 1:12, 17, n.k.). Aliambiwa:

“Haya uyaonayo uyaandike katika chuo, ukayapeleke kwa hayo makanisa saba...” (Ufunuo 1:11).

Sisi tunasoma maelezo ya maono hayo aliyoyaona, ni sharti tujifunze mambo yaliyowakilisha. Kwa bahati mbaya, baadhi ya waalimu wanazichukua baadhi ya ishara na kuzitafsiri kama vitu halisi, wakati uo huo zingine (zilizo dhahiri zaidi) kuzifanya tamathali. Wanateua ishara wanazozitaka bila kujali mpangilio na kuzitafsiri kama halisi.

Ebu chunguza hizi hapa chache:

Yohana “aliona” “Mwana-kondoo” amesimama, alikuwa kana kwamba amechinjwa (Ufunuo 5:6). Je! unadhani “Mwana-kondoo” huyu atafsiriwe kama mnyama halisi mwenye minne? La hasha! Yesu ameitwa “Mwana-kondoo” (Yohana 1:29, 36). *Mwana-kondoo* ni kivuli kinachomwakilisha Yesu.

Yohana aliandika juu ya “joka kubwa jekundu, alikuwa na vichwa saba na pembe kumi, na juu ya vichwa vyake vilemba saba” (Ufunuo 12:3). Je! tumtafsiri kama mnyama halisi wa kutisha mwenye vichwa saba na pembe kumi (Ufunuo 12:3)? Hapana! “Joka kubwa jekundu” huyo ni wakala ambaye “Ibilisi na Shetani, anamtumia kuudanganya ulimwengu mzima (Ufuno 12:9). Joka kubwa jekundu ni ishara inayomwakilisha Shetani.

Yohana pia aliandika habari za watu watifu kwa Yesu, "waliotawala pamoja na Yesu miaka elfu" (Ufunuo 20:4). Je! tuzitafsiri nyakati hizo kama miaka halisi? Si kweli kabisa! Wakristo waadilifu wanashiriki pamoja na Yesu akitawala ufalme wake wa kiroho. *Miaka 1,000* ni ishara ya kipindi injili inahubiriwa katika *zama za Agano Jipyä*. Utawala wa Yesu ulianza karne ya kwanza na ungali unaendelea hata sasa.

- **"Dhiki Kuu" ni nini?**

Waalimu wengi wa dini wanafundisha kuhusu dhiki kuu ijayo. Hata hivyo, Bwana wetu aliteswa, na ndivyo ilivyokuwa hata kwa mitume wake. Baada ya kanisa (ufalme) kuanzishwa, Wakristo wa awali waliteswa.

"Siku ile kukatukia adha kuu ya kanisa lililokuwa katika Yerusalemu wote wakatawanyika katika nchi ya Uyahudi na Samaria, isipokuwa hao mitume" (Matendo 8:1).

Kufikia mwishoni mwa karne ya kwanza, Yohana ndiye mtume pekee aliyekuwa hai. Alipokuwa akiandika waraka wa Ufunuo, alikimbilia kisiwa cha Patmo. Aliwaandikia ndugu zake Wakristo, walioishi upande wa bara, akisema: "Mimi Yohana, ndugu yenu na mwenye kushiriki pamoja nanyi katika mateso na ufalme..." (Ufunuo 1:9). Kulingana na Yohana, je! dhiki ingetukia siku zijazo? Hapana! Yohana alikuwa akipitia dhiki.

Wakristo wengine walikuwa wakiteseka. Angalia vilevile, ye ye alikuwa katika ufalme tayari! Wakristo karne ya kwanza walikuwa tayari katika ufalme na walipitia mateso. Hata sasa dhiki bado zinawapata watakatifu.

- **Vipi kuhusu "Dalili" za kuja Yesu mara ya pili?**

Ni jambo la kawaida kusikia watu wakitaja matukio ya kawaida (matetemeko, mapinduzi ya serikali, ghasia, n.k.) kama dalili za Yesu kukaribia kuja. Je, zipo dalili za kuja kwake Yesu? Ruhusu Biblia itoe majibu.

"Kwa maana kama vile ilivyokuwa siku za Nuhu, ndivyo kutakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Adamu. Kwa kuwa kama vile siku zile zilizokuwa kabla ya Gharika watu walivyokuwa wakila, na kunywa, wakioa na kuolewa, hata siku ile alioingia Nuhu katika safina, wasitambue, hata Gharika ikaja ikawachukua wote, ndivyo kutakuwa kuja kwake Mwana wa Adamu" (Mathayo 24:37-39).

Katika fungu hili, Yesu alikuwa akijadili habari za kuja kwake mara ya pili. Hajataja dalili za tahadhari. Hili linashabihiana kabisa na kile alichandika Petro.

"Lakini siku ya Bwana itakuja kama mwivi; katika siku hiyo mbingu zitatoweka kwa mshindo mkuu, na viumbe vya asili vitaunguzwa na kufumuliwa, na nchi na kazi zilizomo ndani yake zitateketea" (2 Petro 3:10).

Lakini unaweza ukajiuliza: Je! Biblia inazungumzia mahali popote dalili zozote? Ndio inazungumzia. Yesu alitabiri kuja kwa maangamizi Yerusalemu. Wanafunzi wake walidhani kwamba maangamizi ya Yerusalemu na mwisho wa dunia vingetokea wakati mmoja (soma Mathayo 24:3).

Hata hivyo, katika maelezo yake Yesu aliyatenganisha matukio hayo.

Kwanza Bwana alinena habari za kuja kwa maangamizi ya Yerusalem (Mathayo 24:4-34). Katika sehemu hiyo, dalili za tahadhari zimeorodheshwa ambazo zinaoenesha uvamizi ujao. Wakristo walionywa mapema kwamba wakiziona dalili hizo “wakimbilie milimani” (Mathayo 24:16). Kwa hao ambao hawakukimbia walipata “dhidi kuu” (24:21). Hii ililenga eneo maalum, dhiki ya mji mmoja. Historia inatujuza kwamba jeshi la Rumi lilipouzingira mji kulikuwa na mateso makubwa pamoja na njaa kali ndani ya kuta za mji. Inasadikiwa kwamba zaidi ya Wayahudi milioni 1 waliuawa, na mji ukaanguka mwaka 70 B.K. sasa haya yote yalitukia siku za nyuma!

Pili, Yesu alinena habari za kuja kwake (Mathayo 24:36-44). Hakutaja dalili za kurudi kwake. Kama vile ilivyokuwa siku za Nuhu “wasitambue, hata gharika ikaja” (Mathayo 24:39) kizazi kitakachokuwepo Yesu atakaporejea hakitaona dalili yoyote.

Ni makosa makubwa kuzigeuza dalili za tahadhari zilizotajwa katika sehemu ya kwanza ya Mathayo sura 24 na kuzitumia katika siku zingine zijao. Baada ya kutaja dalili hizo za tahadhari, Yesu alisema: “Amini, nawaambia, Kizazi hiki hakitapita, hata hayo yote yatakapotimia” (Mathayo 24:34). Dalili zilikuwa zitokee katika kizazi hicho kilichokuwa hai karne ya kwanza. Wayahudi wengi waliuawa Yerusalem kwa sababu hawakutilia maanani maonyo ya Bwana.

• **Vipi juu ya “Unyakuo”?**

Neno *unyakuo* linamaanisha *kunyakuliwa juu*. Madhehebu kadhaa yanafundisha kwamba hapo baadaye wakati fulani, wenye haki “watanyakuliwa,” wakitenganishwa na waovu watakaobaki duniani.

Kwa kukanusha, Biblia inafundisha kwamba watu wote, wema na waovu, watafufuliwa wakati mmoja.

“Msistaajabie maneno hayo; kwa maana saa yaja, ambayo watu wote waliomo makaburini wataisikia sauti yake. Nao watatoka; wale waliotenda mema kwa ufuuo wa uzima, na wale waliotenda mabaya kwa ufuuo wa hukumu” (Yohana 5:28, 29).

Chunguza kwamba taarifa hii kutoka kwa Bwana, inalenga makundi yote mawili ya watu – wema na waovu. Bwana atakaporejea atawafufua wote!

Palikuwa na baadhi ya Wakristo Thesalonike waliochanganywa kwa habari za kurudi kwake Bwana. *Kimakosa* walidhani angerejea punde. Lakini walipokuwa wakingojea ujio wa Yesu, baadhi ya Wakristo walikufa. Kwa huzuni na mkanganyiko, walidhani wependwa wao walioondoka wasingeishi na Bwana. Hivyo Paulo akawaondolea mashaka yao.

“Lakini, ndugu, hatutaki msijue habari zao waliolala mauti, msije mkahuzunika kama na wengine wasio na matumaini. Maana, ikiwa twaamini ya kwamba Yesu alikufa akafufuka, vivyo hivyo na hao waliolala katika Yesu, Mungu atawaleta pamoja naye. Kwa kuwa twawaambieni haya kwa neno la Bwana, kwamba sisi tulio hai, tutakaosalia hata wakati wa kuja kwake Bwana, hakika hatutawatangulia wao waliokwisha kulaala mauti. Kwa sababu Bwana mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko, na sauti ya malaika mkuu, na parapanda ya Mungu; nao walikufa katika Kristo watafufuliwa kwanza. Kisha sisi tulio hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika

mawingu, ili tumlaki Bwana hewani; na hivyo tutakuwa pamoja na Bwana milele. Basi farijaneni kwa maneno hayo” (1 Wathesalonike 4:13-18).

Fungu hili linabainisha kwamba Wakristo waaminifu watakaokuwa hai Bwana atakaporudi, pamoja na wenyehaki watakaofufuliwa, “watanyakuliwa” na kumlaki Bwana hewani.

Hapa muktadha hauwalengi waovu. *Hawataachwa nyuma*. Yohana 5:28, 29, hurejea kwa wenyehaki na waovu. Siku ya ufufuo, waovu hawatakuwa pamoja na Bwana, lakini watafufuliwa ili wahukumiwe.

“Kwa maana imetupasa sisi sote kudhihirishwa mbele ya kiticha hukumu cha Kristo, ili kila mtu apokee ijara ya mambo aliyotenda kwa mwili, kadiri alivyotenda, kwamba ni mema au mabaya” (2 Wakorintho 5:10).

Kimeandikwa na kupangiliwa na: George Jensen
Imetafsiriwa na: Christopher Mwakabanje
Nukuu zote zimetoka katika Tafsiri ya Swahili Union Version, 1997.
Tanzania, Afrika Mashariki, 2021